

SSAD

Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Dergisi

ISSN 2587-2621

Volume 6 Issue 2, July 2022

sisaddergi@gmail.com

Makale Türü/Article Type: Araştırma/Research

Makale Gönderim Tarihi/Received Date:01.02.2022

Makale Kabul Tarihi/Accepted Date: 13.05.2022

DOI: 10.30692/sisad.1066248

AMERİKA’NIN SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE KAMU DİPLOMASİSİ YOLUYLA KOMÜNİZMLE MÜCADELESİNDE UNITED STATES INFORMATION AGENCY ÖRNEĞİ

*America’s Struggle Against Communist Through Public Diplomacy in the Cold War Era;
Example of United States Information Agency*

Erkan AYDINLI

Dr.

ORCID ID: 0000-0001-6940-6090

erkanaydinli67@icloud.com

Atf/Citation: Erkan Aydınli, “Amerika’nın Soğuk Savaş Döneminde Kamu Diplomasisi Yoluyla Komünizmle Mücadelesinde United States Information Agency Örneği”, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.6, S.2 Temmuz 2022, s.315-331.

Öz: Amerika geleneksel diplomasi uygulamalarının dış siyasette başarısızlığını erken bir dönemde tecrübe etmiş ve bu nedenle uzun yıllardır yabancı halkları kamu diplomasisi yoluyla etkilemeye çalışmaktadır. Güvenlik endişelerinin arttığı dönemde kamu diplomasisi çalışmalarına önem veren Amerika, Birinci Dünya Savaşı sırasında Creel komitesini, İkinci Dünya Savaşı sırasında OWI’yi kurmuştur. Ancak Sovyetlerin savaş sonrası önemli bir tehdit olarak ortaya çıkmasıyla dış siyasette kamu diplomasisi çabalarına hız kazandırmak için daha sofistike bir kuruma ihtiyaç duyan Amerikan Hükümeti United States Information Agency adında bir enformasyon ajansı kurmuştur. USIA dünyanın birçok bölgesinde ofisler açarak "kalp ve zihinlerin savaşını" kazanmak için eğitim, kültürel, medya ve bilgi almayayma misyonlarıyla donatılırken Amerikan kamu diplomasisi çabaları tek elden bağımsız bir şekilde yürütölmeye başlanmıştır. Ancak USIA’nın anti-komünist ideoloji çerçevesinde Sovyetlerin başarısızlıkları ve komünist sistemin zayıflıklarını ortaya çıkararak komünizmle mücadele etmesi ajansı bir propaganda kurumuna dönüştürmüştür. Bu çalışmada Soğuk Savaş sürecinde Amerika’nın USIA üzerinden kamu diplomasisi yoluyla komünizmle mücadelesi ele alınırken ajansın Amerikan dış politikasındaki yeri tartışılmıştır

Anahtar Kelimeler : US Information Agency, Kamu Diplomasisi, Komünizm, Komünizmle Mücadele, USIA.

Abstract: America experienced the failure of traditional diplomacy practices in foreign policy at an early stage, and for this reason, it has been trying to influence foreign peoples through public diplomacy for many years. America, which gave importance to public diplomacy studies at a time when security concerns increased, established the Creel committee during the First World War and the OWI during the Second World War. However, with the emergence of the Soviet Union as an important post-war threat, the American Government, which needed a more sophisticated institution to accelerate public diplomacy efforts in foreign policy, established an information agency called the United States Information Agency. While USIA was equipped with educational, cultural, media and information-dissemination missions to win the "war of hearts and minds" by opening offices in many parts of the world, American public diplomacy efforts began to be carried out independently from a single source. However, USIA's struggle against communism by revealing the failures of the Soviets and the weaknesses of the communist system within the framework of anti-communist ideology turned the agency into a propaganda institution. In this study, the place of the agency in

American foreign policy is discussed while the struggle of the USA against communism through public diplomacy through USIA during the Cold War period is discussed.

Keywords : U.S Information Agency, Public Diplomacy, Communism, Struggle with Communism, USIA.

GİRİŞ

Avrupa'ya getirdiği yeni fikirlerle toplumsal yapıyı derinden etkileyen Fransız İhtilali toplumsal şartlara karşı bir isyan niteliğinde gerçekleşirken, İngiliz reform hareketleriyle şekillenmiş ve “toplumculuk” adil bir yaşam talebi olarak dünya tarih sahnesinde yükselmiştir. Marx ve Engels'in fikirleriyle yükselişe geçen “toplumculuk” Komünist Manifestoyla birlikte Avrupalı işçilerin omuzlarında yükselerek duygularına tercüman olurken, adil bir arada yaşama fikri Avrupa'yı etkisi altına almaya başlamıştır (Aydınlı, 2021a, s. 18). Marx ve Engels'in yaşadıkları zamanın siyasi olaylarından esinlenerek yazdıkları bu manifestoyla birlikte dünyada komünizm hareketi başlamıştır. Manifestodan en çok etkilenen toplum ise yıllardır Çarlık Rejimi altında ezilen Rus milleti olurken, Lenin önderliğinde Rusya'da iktidarı ele geçiren Bolşevikler, halkın desteğiyle ülkede komünizmi uygulamaya koymuş ve büyük Rus topraklarında kapitalizme tepki olarak bir komünist devlet inşa edilmiştir.

Lenin öncülüğünde kurulan Sovyet Sosyalist Cumhuriyet Birliği “Bütün İktidar Sovyetlere” sloganıyla din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin Rus topraklarında yaşayan bütün milletlerin kardeşliği üzerine inşa edilmiştir (Carr, 2012, s. 104). Lenin, komünist ideolojiye dayanarak ülkedeki devrimi tam anlamıyla gerçekleştirdikten sonra komünizmle tüm dünyayı buluşturmayı amaçlamıştır. Ancak komünizmin tüm dünyaya yayılma fikri kapitalizmin en önemli savunucularından olan Amerika ve Avrupa ülkelerinin çıkarlarını tehdit etmeye başlamış ve böylelikle kapitalizmle komünizm arasındaki çelişkiyi kapitalizm lehine çözmek amacıyla anti-komünizm fikri ortaya çıkmıştır (Girginov ve Mshvenieradze, 1978, s. 62). Bu süreç içerisinde kapitalizmin dünyaya sunduğu reçeteden vazgeçen kesimler komünizme karşı savunma mekanizması geliştiren kapitalist Amerikan topraklarında da etkisini göstermiş, Amerikan liberal geleneğini sorgulayan kesimlerin bir kısmı komünist hareketin saflarına katılmışlardır. Bu çevreler eskisine göre sola daha sıcak bakarken (Örnek, 2010, s. 65), dünyayı etkisi altına alan faşizm rüzgarına karşı örgütlenmeler oluşmaya başlamıştır. Ancak bu süreçte dünyayı felakete götüren Birinci ve İkinci Dünya Savaşları, ideoloji çatışmalarının bir kenara bırakılarak siyasi meselelerin üzerinde çıkar çatışmalarının ön plana çıkarılmasına neden olmuştur. Savaşın ortalarında çatışmaya müdahil olan Amerika az sayıda kayıp yaşarken büyük kazançlar elde etmiş, Sovyetlerin Kızıl Orduları ise hem Avrupa'nın içlerine ilerlemiş hem de İran gibi Orta Doğu topraklarına yayılmıştır. Öyle ki savaşa kadar dünyanın süper gücü olan İngiltere bile savaştan aldığı yaralar sonrası kendi iç politikasına yoğunlaşmıştır. Savaş sonrası ortaya çıkan bu durum ise Amerika ve Sovyetlerin dünyada yükselen bir güç olarak tarih sahnesinde yükselmesine neden olurken, komünist ideoloji dünya üzerinde genişleyen Sovyet gücüyle birlikte geniş bir alanda etkisini göstermeye başlamıştır. Böylelikle savaşın sonlanmasıyla siyasi meseleler ideolojik çatışmaya dönüşmüş ve literatürde Soğuk Savaş¹ olarak anılan süreç başlamıştır.

Soğuk Savaş, Stalin'in “*kapitalist devletler arasında savaşın kaçınılmaz bir gerçek olduğunu*” ifade eden seçim konuşması yapması ve Churchill'in 5 Mart tarihinde Baltık bölgesinden Adriyatik'e kadar kıtanın ortasından bir “*Demir Perde*” indiğini ifade etmesiyle (Lafeber, 1997, s. 39) başlamıştır. Savaş sonrası Sovyetlerin Polonya ve İran gibi işgal ettiği topraklardan çekilmemesi, Ortadoğu'da çıkarları olan Amerika ve İngiltere'yi rahatsız ederken, Avrupa

¹ Amerikan Başkanı Danışmanı Bernard Baruch'un 1947 yılında düzenlenen bir konferansta Soğuk Savaş ifadesini kullanmasıyla birlikte tarihteki bu süreç literatüre “Soğuk Savaş Dönemi” olarak yansımıştır. (Georges Longlois, 20. Yüzyıl Tarihi, İstanbul, Nehir Yayıncılık, 2000, s. 275).

içlerinde Sovyet Kızıl Ordularının yer alması Avrupa için bir güvenlik tehdidi oluşturmuştur. Bu durum savaştan güçlü bir şekilde çıkan Amerika'nın dünya liderliğini sürdürmesi için önünde büyük bir engel oluşturmaktaydı. Bununla birlikte Sovyetlerin ideolojisi olan komünizmin tüm dünyaya yayılması Avrupa ve Amerika gibi kapitalist ülkeler için büyük bir tehdit oluşturmaktaydı. Çünkü komünizm ideolojisi doğası gereği kapitalizme karşı bir ideolojydi ve bu ideolojinin dünya üzerinden yayılması Amerikan siyasi, sosyal ve ekonomik çıkarları için büyük bir engel teşkil etmekteydi. Siyasi meselelerin ideolojik bir savaşa dönüştüğü bu süreçte birlikte anti-komünizm ve anti-kapitalizm üzerinden yürütülen bu savaş iki ülke arasında uzun yıllar sürecek olan Soğuk Savaşın kaynağını teşkil etmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kapitalist bloğun süper gücü olarak ortaya çıkan Amerika için 1947 yılı Sovyetlere karşı güvensizliğinin arttığı ve fiili olarak harekete geçtiği süreç olmuştur. Çünkü komünist ideolojiyi ve etki alanını genişletmek isteyen Sovyetlerin komünizmi tüm dünyaya yayma fikri kapitalizmin en önemli savunucularından olan Amerika ve Avrupa ülkelerinin çıkarlarını tehdit etmeye başlamış, böylelikle kapitalizmle komünizm arasındaki çelişkiyi kapitalizm lehine çözmek amacıyla anti-komünizm fikri ortaya çıkmıştır (Girginov ve Mshvenieradze, 1978, s. 62). Bu süreçte harekete geçen Truman Kongre önünde Amerika ve Sovyetlerin iki ayrı uzlaşmaz bir ideolojik savaşın içerisinde olduğunu belirten ifadeleriyle² Truman Doktrinini ilan ederek dünyayı iki kutuba ayıran ilk fiili hareketi gerçekleştirmiştir. Bu Doktrinle birlikte Amerika Sovyet etki alanı içerisinde yer alan ülkelere yardım sağlayarak Sovyetlere ve komünizme karşı bir çevreleme siyaseti yürütmeye başlamıştır.

Amerika Truman Doktriniyle birlikte uluslararası alanda Soğuk Savaş ideolojisini anti-komünizmle harmanlayarak dünyayı "komünizm" ve "hür dünya" olarak ikiye ayırmıştır. Truman'ın artık dünyanın iki kutuplu olduğunu ve bunlar arasında tüm ulusların bir tercih yapmasının gerekliliğine dikkat çekmesi (Public Papers, Truman Doctrine), Amerika toprakları içerisinde de etkisini göstermiş, ülkede "McChartysim" olarak adlandırılan komünist avı başlatılmıştır. Senatör Joseph McCharty'nin hükümet organlarında komünistlerin yuvalandığı ve bürokrasi içerisinde Komünist Parti üyelerinin isimlerinin bulunduğu bir liste olduğunu ifade etmesi, Amerika içerisinde "cadı avına" dönüşen anti-komünist hareketin başladığının işareti olmuştur. Bunun sonucunda ülke içerisindeki "sol fikirlerin" yayılması "kızıl korku" olarak adlandırılırken, birçok aydın, bürokrat ve devlet adamı komünist olmak ve Sovyetlerle kurdukları yakın ilişkiler gerekçesiyle suçlanıp görevlerinden alınmıştır. Amerika'nın *McChartysimli* yıllarıyla birlikte ülkede "kızıl korku" solunurken (Aydınli, 2021a, s. 151), *McChartysim* olarak yürütülen sindirme operasyonu ülke içerisindeki muhalefetin bastırılmasına ve oto sansür mekanizmasının kurulmasına yol açmıştır.

Amerikan iç politikasında komünist avı sürerken Truman yönetimi dış politikada uluslararası ilişkileri "özgür dünya" ve "komünistler" şeklinde retorik kullanarak komünizmi mevcut sınırlar içerisinde tutmaya çalışmıştır. Bu anlamda kendini komünizme karşı "Özgür Dünya'nın" savunucusu olarak gören Amerika, Truman Doktrininden sonra Marshall Planını devreye sokmuştur. Böylelikle komünizmi yoksulluk ve toplumsal huzursuzluğun bir sonucu olarak gören liberal yaklaşım, Avrupa'da ekonomiyi ve üretkenliği yeniden canlandırarak Amerikan ticareti için bir pazar yaratmayı hedeflemiştir. Fakat bu programlarla dünyaya yatırılan milyonlarca doların refah ve bolluk getireceği vaadi insanları komünizm ideolojisinden uzaklaştırma konusunda başarılı olamamıştır. Bu yüzden farklı sofistike bir plana yani ; sıcak bir çatışmayı içermeyen kamu diplomasisine yöntemine ihtiyaç doğmuştur. Böylelikle komünizme karşı askeri ve siyasi savaşın uluslar üzerindeki etkisizliği, Amerika'nın doğrudan komünizm ve Sovyetlere karşı savaşmasından ziyade "Amerikan Hikayesi'nin" kamu diplomasi yoluyla diğer uluslara anlatılmasına yönelmiştir.

² Truman Doktrini hk. ayrıntılı bilgi için bkz. United States of America, Department of State, Office of the Historian, Milestone, 1945-1953, The Truman Doctrine, 1947.

Amerikan Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisi bir ulusun modern iletişim araçlarını kullanarak diğer uluslarla iletişim yoluyla kamuoyunu etkileme girişimi olarak tanımlanırken (Catherini, 1973, s. 17), toplumların nasıl düşündüğünü şekillendirmeyi amaçlamaktadır. Kamu diplomasisi Soğuk Savaşın başlangıcında geliştirilen bir başka kavram olan siyasi savaşın önemli bir unsuru olarak görülmektedir (Gregory, 2008, s. 276). Ancak bu kavram yumuşak güç ile aynı anlamda kullanılsa da bunu yumuşak gücün bir unsuru olarak görmek gerekmektedir. Çünkü kamu diplomasisi yumuşak gücün uygulamadaki haliydi ve bu bağlamda “kalplerin ve zihinlerin kazanılması” kamu diplomasisinin ana merkezinde yer almaktadır.

Kamu diplomasisi tutum ve davranışları değiştirmek için rasyonel gerçekler yerine duygusal çekiciliği kullanan ve ulusların sosyal, ekonomik ve askeri hedefleri gibi belirli bir ideolojiyi destekleyen mesajlar yaymayı amaçlamaktadır (Snow, 2005, s. 229). Bu nedenle kamu diplomasisinin bu çekiciliği kapalı kapılar ardında yüzyıllardır yürütülen geleneksel diplomasinin yerini almasında önemli bir etken olmuştur. Kamu diplomasisi kavramı ilk kez Amerika Tufts Üniversitesi Dekanı Edmund Gullion tarafından “propaganda” teriminin olumsuz bir çağrışım ifade etmesiyle tercih edilmiş ve literatüre girmiştir (Snow, 1998, s. 1). Amerikan kamu diplomasisinin ilk örnekleri ise Birinci Dünya Savaşı sırasında Başkan Wilson tarafından Alman propagandasına karşı olarak kurulan Creel Komitesiyle (Kamu Bilgilendirme Komitesi) başlamıştır. Bu komite “hakikatin çarpıtılmasını engelleme” sloganıyla bilgi alma-yayma faaliyetlerini yürütmüştür (Nakamura ve Weed, 2009, s. 9). Amerika'nın yurt dışında ilk büyük ölçekli bilgi yayma faaliyetlerini temsil eden bu komite savaşın sonlanmasıyla dağılsa da Amerika'nın diğer uluslara karşı kamu diplomasisi faaliyetleri devam etmiş, bilgi faaliyetleri Bakanlıklararası Bilimsel İşbirliği Komitesi adı altında yürütülmüştür. Komite esasen Amerika'nın küresel askeri hedeflerini Amerikan kamuoyuna açıklamayı hedeflese de (Smith, 2012, s. 18) kişi değişimi, kütüphane ve iki uluslu merkez gibi programlar yürütmüştür.

Amerika İkinci Dünya Savaşı'na girdiğinde ise ; dünyanın büyük bir bölümü Nazi propagandası etkisi altındaydı. Bu durum Amerika'yı Nazi Propagandasına karşı önlem almaya mecbur ederken güçlü bir Amerikan propagandasının mecburiyetini doğurmuştu. Bu amaçla Başkan Roosevelt tarafından 1942 yılında savaş çabalarının anlaşılmasını teşvik etmek amacıyla kurulan OWI (D'Agati, 2015, s. 14), işgal altındaki bölgelerde “propaganda ve psikolojik savaşın değerinin farkına varan” askeri komuta altında yönetilmiştir. (Sussman, 1973, s. 2-3). Amerikan kamu diplomasisine hizmet eden OWI, kara propaganda yayınlarıyla Almanların kafasını karıştırmaya çalışırken, onların moralini bozmak için milyonlarca broşürün Alman topraklarına atılması gibi psikolojik operasyonlar yürütmekteydi (Dizard, 2004, s. 32). Ayrıca Amerika'nın savaş boyunca haklılığını duyurmak için savaş haberlerini sunan OWI, dünyanın birçok bölgesinde Birleşik Devletler Bilgi Hizmetleri (USIS) olarak bilinen denizaşırı ofislerini açmıştır. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın sonlanmasıyla birlikte kurumun propaganda gücü sebebiyle OWI'nin faaliyetlerine son verilse de, OWI'nin denizaşırı ofisleri görevlerine devam etmiştir. Bu ofisler görev yaptığı topraklarda Amerikan sloganlarını içeren dikiş setleri, kibrit vb. eşyalarla halkın gönlünü kazanmaya çalışırken, İtalya gibi komünizm tehdidi altında olan ülkelerde psikolojik operasyonlar yürütmesi (Reynolds, 2011, s. 9), OWI'nin kapatılmasına rağmen Amerikan kamu diplomasisi faaliyetlerinin devam ettiği görülmüştür.

Amerikan kamu diplomasisi küresel kamuoyunun görüş, tutum ve davranışlarını şekillendiren hem hükümet hem de hükümet dışı temaslarla (Snow, 2005, s. 226) diğer ulusların vatandaşları, liderleri ve diğer kanaat önderleriyle doğrudan iletişim kurma çabalarını içermektedir (Nakamura ve Weed, 2009, s. 1). Bu çabalar merkezinde Amerika savaş sonrası Sovyetleri ve komünizmi bir tehdit olarak görmesiyle kamu diplomasisi çalışmalarına hız kazandırmıştır. Çünkü Sovyetlerin Doğu Avrupa'dan Orta Doğuya kadar uzanan coğrafyada sosyalist ideolojiyi yaymak için bir programı bulunmaktaydı ve Kızıl Ordu'nun tüm insanlığı faşizmin pençesinden kurtaracağı yönünde propagandalar yürütmekteydi (CIA, 1946, s. 10-12). Ayrıca savaş sonrası işgal ettiği

Polonya ve İran gibi topraklardan Kızıl Ordu çekilmediği için bu bölgeler komünist tehdit altındaydı. Bu bölgelerin Sovyet etkisinde kalması Amerika'nın ticaret ortaklarını, askeri üslerini ve müttefiklerini kaybetmesine yol açabilir, kapitalizme karşı komünizmin bir zaferi olabilirdi. Bu durum Sovyet ekonomik yapısının en temel unsuru olan Marksist ekonomik doktrininin Amerikan liberal ekonomisi için önemli bir tehdit olduğuna dikkat çekmiştir.

Propagandalar savaşı olan Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu yapısında Amerika ve Sovyetler ittifak kurmak istedikleri ülkeleri yalnızca geleneksel güç araçları olan savaş, ekonomik baskı gibi politikalarla yanlarında tutamayacaklarını anlamaları yeni diplomasi aracı olan kamu diplomasisinin uluslararası alanda yaygın bir şekilde kullanılmasına neden olmuştur. Ayrıca modern savaşların dehşeti ve savaşları önleme isteği geleneksel savaş ve diplomasi yöntemlerinin etkisizliğini ortaya koyarken kamu diplomasisinin uluslararası ilişkilerde yaygın bir şekilde kullanılmasına zemin hazırlamıştır.

Soğuk Savaşın şiddetlenmesi ve komünizmin yayılmasıyla birlikte Amerikan kamu diplomasisi yeni siyasi iklimine yani ; anti-komünizme uyum sağlamak için değiştirilmiştir. Bu konuda Truman "harika olmalıyız" derken Amerika'nın tüm dünyada kendi adını iyi bir şekilde duyurmasına vurgu yapıyor bunun da sade, basit ve cilalanmamış gerçeğin tüm dünyaya anlatılmasıyla gerçekleştirileceğine dikkat çekiyordu (Henderson, 1969, s. 44-45). Truman'ın bu ifadeleri Cull'ın tanımladığı gibi uluslararası bir aktörün yabancı bir halkla bağlantı yoluyla uluslararası ortamı yönetme girişimi olan "kamu diplomasisine" (Cull, 2009, s. 12) işaret ediyordu. Çünkü Thomas Bailey'in ifade ettiği gibi "*düşünceler dayanıklıydı, silahlarla ya da bombalarla yok edilemezler, uluslararası sınırları ve okyanusları aşarlar. Onlarla ancak daha iyi düşünceler üretmek başa çıkılabilir*" (Bailey, 1968, s. 71). Bu noktadan hareketle kamu diplomasisi faaliyetlerine hız kazandıran Amerikan yönetimi 1946 yılında Fullbright³, 1948 yılında ise ; Smith-Mundt⁴ yasalarını yürürlüğe koymuştur. Bu programların yürürlüğe konulması Amerikan hükümetinin kamu diplomasisine verdiği önemi gösterirken Truman'ın "Sovyet yalanlarına" karşı koymak ve Amerika'nın yurt dışındaki imajı için başlattığı "Hakikat Kampanyası" komünizme karşı mücadelenin en önemli mekaniklerini oluşturmuştur.

USIA'nın Misyonu ve Yapısı

Geleneksel diplomasiye doğrudan ulaşmayı hedeflediği etkiyi dolaylı yoldan amaçlayan kamu diplomasisi (Berridge, 2015, s. 198,200), Soğuk Savaşla birlikte olumsuz çağrışımları olan propagandaya alternatif olarak Amerikan hükümetinin uluslararası bilgi, kültürel ilişkiler ve yayıncılık faaliyetleri için kullandığı en önemli dış politika araçlarından biri konumuna ulaşmıştır (Gregory, 2008, s. 275). Başkan Eisenhower ise geleneksel diplomasiye Amerikan çıkarlarını tek başına gerçekleştirilemeyeceğini kabul ederek United States Information Agency (USIA) adında yeni bir kamu diplomasisi ajansı oluşturmuş, böylelikle geçmişte Amerikan ordusunun yetkisinde olan bilgi alma ve propaganda yetkisi sivillerin eline geçmiştir. Uluslararası kamuoyunu etkilemenin önemine ulusal güvenlik tehditlerinin arttığı süreçte dikkat çeken Amerikan hükümeti "Sovyet ve komünizm tehdidine" karşı programlı bir çalışma içerisine girmiş ve propagandayı diplomasiye ayırarak Dışişleri Bakanlığını operasyonel sorumluktan kurtarmak amacıyla USIA kurulmuştur.

Eisenhower USIA'nın amacını Amerikan çıkarlarını desteklemek için Amerikan politikalarını yabancı uluslara anlamlı olarak açıklamak şeklinde ifade ederken, Amerikan Ulusal Güvenlik Kurulu (NSC) ajansın amacını, yabancı ulusları Amerikan ulusal hedefleriyle aynı eylemlerde

³Amerika diğer uluslarla kültürel bağları geliştirmek için uluslararası değişim programlarını içeren 1946 tarihli Fulbright Yasası'nı yürürlüğe koydu. Ayrıntılı bilgi için bkz. Fulbright Association, Vol. XVII, No:3, Washington, https://fulbright.org/wpcontent/uploads/2020/02/FANEWSLETTER_MemoriomofFulbright-web.pdf.

⁴ 1948 tarihli Smith-Mundt Yasası Amerika'nın diğer uluslar tarafından daha iyi bir şekilde anlaşılmasını sağlamak amacıyla Dışişleri Bakanı'na Amerikan halkı ve politikalarını hakkında bilgi hazırlama ve yayma yetkisini içermektedir. Bu yasa hk. ayrıntılı bilgi için bkz. Nakamura, a.g.m, s. 4.

bulunmanın kendi çıkarları olduğuna ikna etmek şeklinde ifade etmekteydi (FRUS, 1952-1954, Document : 345). Bu küresel misyonu sürdürmek için de ajans Amerika'nın siyasi değerlerini ve kültürel perspektiflerini tüm dünyaya sunmayı amaçlamıştı. Bu noktadan hareketle ajans öncelikle diğer ulusları etkilemek için güçlü bir Amerikan propagandası yürütecek, diğer bir deyişle dünyaya “Amerikan Hikayesini” anlatacaktı. Ancak anlatılacak olan bu hikâyede bir düşman imgesi yer almalıydı. Çünkü düşman imgeleri anlatılan hikâyeyi daha etkili kılarken ulusların arasında bir tutkal görevi görmektedir. Düşman yaratma konusunda zorlanmayan USIA ise, “Amerikan Hikayesi'nin” karşısına Soğuk Savaş döneminde en büyük rakibi olan komünizm ve Sovyetleri yerleştirdi. Böylelikle USIA tarafından yürütülen Amerikan propagandası Sovyet ve komünizm karşıtlığından beslenirken, Amerikan anti-komünizm siyaseti kamu diplomasisi yoluyla USIA üzerinden yürütülmeye başlanmıştır.

USIA Soğuk Savaşın şiddetlenmeye başladığı 1953 yılında kurulmuş ve yaklaşık yarım asır boyunca Sovyet propagandasına karşı insanların zihin savaşını kazanmak amacıyla Soğuk Savaş jeopolitiğinden ayrılmaz bir şekilde (Snow, 1997, s. 2) Amerikan kamu diplomasisine hizmet etmiştir. Ajans Dışişleri Bakanlığı'ndan ayrı bir şekilde çalışırken kendi bütçe ve operasyonlarını bağımsız bir şekilde yönetiyor, ancak USIA direktör ve yardımcıları Amerikan Senatosu tarafından atanmaktaydı. USIA'nın Merkez yönetimi ise kendi Araştırma ve Değerlendirme Ofisi, Politika ve Planlama Ofisi, Kamu Bilgilendirme Ofisi gibi bürolara ayrılmıştır. USIA'nın merkez teşkilatı kamu diplomasisi ve politika rehberliği, bütçe, güvenlik ve personel desteği sağlamaktaydı. USIA'nın merkez ofisindeki Bilgi Alma (Enformasyon) Bürosu; Amerikan politika hedeflerini destekleyen 30'a yakın dilde çeşitli yayınlar üretiyor ve bunları bu alanda çalışan USIS ofislerine dağıtıyordu. Eğitim ve Kültür İşleri Bürosu ise; çeşitli eğitim ve kültür alışverişleriyle ilişkilerin yönetiminden sorumluydu. Amerika ile diğer ülkeler arasında öğrenci, akademisyen ve öğretmen değişimini sağlayan Fulbright Programını yöneten bu büro aynı zamanda Amerika'da akademik çalışma ve stajı kolaylaştıran Hubert H. Humphrey Burs Programının da yürütücüsü konumundaydı. Yönetim Bürosu ise; ajans çapında yönetim desteği ve idari hizmetler sağlıyordu. Çünkü ajansın personel sağlama görevi kendindeydi ve Dışişleri Bakanlığı'ndan ayrı olarak işe alma, istihdam, görevlendirme ve kariyer yolları ile kendi insan kaynakları programını kontrol ediyordu (Nakamura ve Weed, 2007, s. 10-11). Aynı zamanda kendi bütçesini ve kendi operasyonlarının desteğini de kontrol etmesi USIA'nın Dışişleri Bakanlığı'ndan ayrı bağımsız bir kurum olduğunu gösteriyordu.

USIA'nın kamu diplomasisini yürüten tek bağımsız ajans olmasıyla birlikte yurt dışında geçmişte OWI tarafından kurulan USIS ofislerinin denetimi USIA'ya devredilmiş ve böylelikle kamu diplomasisi faaliyetlerinin tek elden yönetilip sistemli bir yapıya kavuşması sağlanmıştır. Yurtdışındaki USIS ofisleri büyükelçilik faaliyetleri için kamu diplomasisi stratejileri konusunda danışmanlık sağlarken, diğer yandan faaliyet alanı içerisinde yer alan bölgelerdeki medyayla iyi ilişkiler geliştirerek elçiliğin sözcüsü konumunda görev yapmışlardır (Nakamura ve Weed, 2009, s. 10,11,13). USIA'nın politikasına yön veren bu ofisler daha geniş bir temas yelpazesinde ikna edici şekilde iletişim kurmak için, “ev sahibi” ülkenin politik ve kültürel iklimini inceleme, Amerika hakkında yerel bağlamda tutarlı bir şekilde okunabilen mesajlar hazırlama ve içgörüler sunma gibi görevleri bulunmaktadır. USIS görevlileri uluslararası bilgi ve değişim politikalarının geliştirilmesi için bölge bazında dış politikalar geliştirmek, USIA merkez yönetimine malzeme ve faaliyetlerini alan uygunluğu konusunda tavsiyelerde bulunmaktaydı (FRUS, 1952-1954, Document : 294). Çünkü ajans her ülke için ayrı hedef kitleleri ve stratejileri belirliyordu. Bu amaçla yıllık olarak, her bir ofis tarafından bir “Ülke Programı Memorandumu” hazırlanır, inceleme ve onay için merkeze gönderilmekteydi. Program ülke için USIA hedefleri kesin terimlerle ortaya koyulur ve belirlenen her hedef için öncelik sıralaması yapılmaktaydı (Report The Congress, 1974, s. 29).

Amerikan dış politikası ve USIA Genel Merkezi için kilit rolü üstlenen USIS ofisleri her bir bölgede ayrı ayrı yürütülecek olan operasyonların hem politika üreticisi hem de uygulayıcısı konumunda yer almışlardır. Amerika'nın dünya çapındaki yüzü olan bu ofisler tüm dünyaya

Amerikan Hikayesini anlatmak için hükümetten aldığı destekle çalışmalarını sürdürürken görev yaptığı ülkelerde komünizm hakkında istihbarat toplama faaliyetlerine girişmişlerdir. Diğer bir deyişle dünyada Amerika'nın gözü ve kulağı olan bu ofisler görev yaptıkları coğrafyalarda yürütülecek olan psikolojik, askeri ve ideolojik operasyonlar için öneme sahip birer üs olarak görev yapmışlardır. Bununla birlikte ajansı yurt dışındaki yabancı vatandaşlar ve kurumlarla ilişkiler kurarken Amerikan yönetimine özellikle dış politika konusunda danışmanlık hizmeti sunmuştur (Smith, 2012, s. 21). Başkan Kennedy dönemi ile birlikte elçiliklere ve devlet departmanlarına tavsiyelerde bulunarak danışmanlık hizmeti veren ajans (Report The Congress, 1974, s. 17), aynı zamanda Başkan ve Kabine üyeleri için başdanışmanlık görevini yürütmüştür (FRUS, 1961-1963, Document : 153). Bu durum kısa bir zaman içerisinde USIA Direktörü'nün Ulusal Güvenlik Konseyinde bir koltuğa sahip olmasını sağlamış (Catherini, 1973, s. 72) ve böylelikle USIA devlet politikalarını etkileyen en önemli kurumlardan biri konumuna ulaşmıştır.

USIA'nın Komünizmle Mücadelesi

Gelişmiş toplumlar diğer uluslarla etkili iletişim kanalları geliştirmek için psikolojik operasyon ve kamu bilgilendirme hizmetlerinde profesyonel desteğe ihtiyaç duymuşlardır. Bu amaçla kurulan USIA, Amerikan kültürünü, yaşamını, imajını ve politikalarını tüm dünyaya yaymak amacıyla yola çıkmıştır. Bu noktada Başkan Eisenhower ajansın amacını Amerikan ulusal çıkarlarını uluslararası alanda desteklemek için Amerika'yı yabancı uluslar üzerinde anlamlı olarak açıklamak şeklinde açıklarken, Başkan Kennedy; ajansın yürüttüğü kültürel faaliyetlerin önemine dikkat çekerken, yabancı ulusların tutumlarını etkilemek için kişisel iletişim, radyo yayını, kütüphaneler, yayın üretme, basın, sinema, televizyon, sergiler, İngilizce eğitimi gibi iletişim tekniklerinin altını çizmiştir (FRUS, 1961-1963, Document: 144). Bu amaçla Eğitim ve Kültür İşleri Bürosunun Dışişleri Bakanlığından USIA'ya transferi gerçekleştirilmiş, Amerikan kamu diplomasisinin yönetimi USIA tarafından bağımsız bir şekilde yönetilerek birleşik bir psikolojik operasyon yürütülmesinin önu açılmıştır.

Amerikan yönetimi İkinci Dünya Savaşı sonrası kendisine rakip olarak gördüğü Sovyetleri komünizm ideolojisi üzerinden bir düşman imgesi olarak göstermeye çalışarak güçlü bir anti-komünizm siyaseti yürütmeye başlamıştır. Bu siyaseti uluslararası alanda USIA üzerinden yürüten Amerika, kamu diplomasisi yoluyla diğer uluslar arasında güçlü kültür bağlar oluşturmayı hedeflerken, aynı zamanda Sovyetlerin ideolojisi olan komünizmin yayılmasını engellemeyi hedeflemiştir. Bu noktada Eisenhower ajansın misyonuna değinirken "özgürlük meyvelerinin insanlık için komünizmden daha çekici ve arzu edilir olduğunun kanıtlayıcı bir dille ifade edilmesinin" altını çiziyordu. Başkanın bu ifadeleri ajansın komünizme karşı bir mücadele yürüteceğinin sinyallerini verirken NSC'de ajansa verilen anti-komünist misyon ; "komünist komplo ve kızıl sömürgeciliği" ifşa ederek komünist tehdidi azaltmak ve yayılmasının önüne geçmek şeklinde belirlenmiştir (FRUS, 1964-1968, Document : 93). Böylelikle ajans Sovyet ve komünizme karşı yürütülecek olan operasyonda komünizmin tehlikelerini ortaya çıkararak yabancı uluslara sunacaktı (FRUS, 1964-1968, Document : 140). Böylelikle USIA'nın yürüttüğü programlar komünizm etkisinin yoğun olduğu ülkelerde anti-komünist ve Anti-Sovyet fikri temellerine destek oluşturmak amacıyla tasarlanmıştır.

USIA'nın komünizm tehlikelerini sunması ise ajansın Smith-Mundt ve Fulbright-Hays Yasalarından aldığı yetki ile gerçekleştirilmiştir (FRUS, 1964-1968, Document : 57). Ancak bunun için güçlü bir programa ve medya ağına ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaç kapsamında öncelikle yerel kaynaklara gayri resmi olarak aktarılan haberler USIS ofisleri tarafından servis edilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda coğrafi USIS ofisleri Amerikan hedeflerine uygun olan materyalleri diğer ulusların medyalarında yer almasını sağlamak amacıyla medya temsilcileriyle ilişkiler geliştirmeye başlamıştır (FRUS, 1958-1960, Document : 241, 322). Kurulan bu ilişki ağlarıyla USIS çalışanları Amerikan ulusal çıkarları ekseninde güçlü bir kamuoyu oluşturarak bir yandan Amerikan propagandasını yürütürken diğer yandan komünizmin önüne set çekmeyi amaçlamıştır. Ancak New York şehrinde kurulan Yabancı Basın Merkezi'nin kurulmasıyla

uluslararası bilgilendirme programı daha güçlü bir hale kavuşmuştur. Bu merkezle birlikte USIA tarafından sağlanan materyal tüm dünya ajanslarına dağıtılmaya başlanmış (Dizard, 2004, s. 93) ve böylelikle dünyanın her bölgesine spot haberler sağlanarak dünya basınının bilgi akışı Amerikan ulusal hedef ve çıkarları doğrultusunda şekillendirilmeye çalışılmıştır (FRUS, 1955-1957, Document : 207). Komünizmin hüküm sürdüğü topraklarından günlük yapılan komünist raporlamaları USIA'nın Bilgi Görevlisi tarafından kablosuz dosya şeklinde dağıtılıyor, komünist topraklardan gelen insanlarla yapılan röportajlarla komünizmin olumsuz yönleri tüm dünyayla paylaşılmıştır (FRUS, 1961-1963, Document : 156). Böylelikle uluslararası komünizmin “komplocu doğasını, yıkıcı gücünü ve diğer uluslar üzerindeki sinsi nüfuzunu” ifşa etme amacıyla olan Amerika ; (FRUS, 1955-1957, Document : 197) “komünistlerin dünyayı yıkıma ve isyana götüreceği” gerekçesiyle bilgi akışını sağlama misyonunu kendine görev edinmiş, “Amerikan Hikayesi” ve “Özgür Dünya” temaları üzerinden Sovyetlere karşı hem siyasi hem de ideolojik bir psikolojik savaş yürütmeye başlamıştır. Bu hikâyenin temeli ise; özgürlük, demokrasi ve çoğulculuğa dayanırken, aynı zamanda Soğuk Savaşın diğer kutbu olan komünist bloğun otoriter ve baskıcı yayılmacılığı karşısında bir teminat olarak gösterilmiştir.

Amerikan hayat tarzı ve felsefesinin reklamı üzerine kurgulanan bu enformasyon akımı aynı zamanda bir fikirler savaşıydı. Bu çerçevede USIA yönetimi özellikle medya kanallarına verdiği direktiflerle komünist, yoldaş ve buna benzer ifadelerin komünistleri kötülemek haricinde hiçbir medya kanalı tarafından kullanılmaması talimatını vermiştir (FRUS, 1952-1954, Document : 319). Medyaya verilen bu direktifle yurt dışındaki Amerikan iş adamlarına da dış politika hakkında USIS ofislerinde brifing (FRUS, 1961-1963, Document : 156) ve USIA materyallerinin yurtdışındaki temsilciliklerine dağıtılması gibi görevler verilmiştir (FRUS, 1961-1963, Document: 143). USIA tarafından organize edilen paneller de ise Amerikan Bakanları konuşmacı olarak katılıyor, uluslararası komünizmin tehditleri, Sovyetlerin ve Komünist Parti'nin Doğu Avrupa'da verdiği zararlardan söz edilmiştir (CIA, 1958). Bundan hareketle ajansın sivillerden ve yerel kaynaklardan da beslendiği görülürken Amerikan kamu diplomasisinin Sovyetlere ve komünizme karşı topyekûn bir psikolojik savaş başlattığı görülmüyordu.

USIA'nın bilgi alma-yayma faaliyetlerinin kapsamı komünizm hakkında istihbarat faaliyetlerine katılmayı da öngörmekteydi. Çünkü CIA'nın uluslararası komünizme ilişkin istihbaratı Amerikan yönetimi için yetersiz kaldığı için Amerikan İstihbarat Danışma Komitesi'nde alınan karar doğrultusunda CIA ve USIA yıkıcı komünist faaliyetlere karşı komünizm hakkında dosyalar tutarak raporlar hazırlamakla görevlendirilmiştir (CIA, 1955). Bununla birlikte komünizme karşı yürütülecek olan propagandalar ise yine USIA tarafından araştırma ve istihbarat raporlarına göre yürütülmeye karar verilmiştir (CIA, 1955). Böylelikle uluslararası komünizme karşı yürütülecek olan gizli operasyonların koordineli şekilde ilerlemesi için CIA'nın operasyonlarına USIA dahil edilmiş ve yine komünizme karşı savunma biçimi olan anti-komünist propagandanın kaynağı USIA tarafından sağlanmıştır. Bu anlamda USIA Amerikan dış politikası için önemli bir işleve sahip olurken yürütülecek olan politikalara yön vermiştir. Bu noktada karşı ulusların kurum, lider ve gruplar arasındaki etki kalıpları araştırılıp ; kimin kim üzerinde ne derecede etkiye sahip olduğu incelenirken komünizme karşı yürütülecek propagandanın ana hatları belirlenmiştir. Çünkü USIA'nın komünizme karşı yürüttüğü faaliyetlerin başarıya kavuşması uluslararası komünizme karşı aldığı istihbaratla doğru orantılıydı. Bu amaçla istihbarat faaliyetlerini güçlendiren ajans komünist faaliyetleri açığa çıkarmak, kaynağını belirlemek ve komünizme karşı çözüm bulmak amacıyla istihbarat faaliyetlerine odaklanmıştır.

USIA'nın CIA ile koordineli bir şekilde uluslararası komünizme karşı istihbarat sağlama görevi ajansa aynı zamanda operasyonel sorumluluk getirmiş ve bu iki kurumun komünizme karşı ortak operasyonlar yürütmesinin önü açılmıştır. Zaten Başkan Kennedy döneminde USIA'ya personel sağlanırken seçilen personelin teçhizatına ve askeri eğitimine dikkat edilmesi gerektiğine dikkat çekiliyordu (FRUS, 1961-1963, Document : 68). Bunun üzerine USIS görevlilerine “İsyanla Mücadele Programı” adı altında eğitim verilmiştir. Bu eğitim komünizm tehdidi altındaki ülkelere gerekli teçhizat ve fonlar sağlanarak komünist isyanlara karşı hareket edilmesi için verilen

“Kontur-Gerilla Eğitimi” (FRUS, 1961-1963, Document : 128). Eğitime göre komünist ülkelerde oluşturulan kontur-gerilla kuvvetleri komünist gerillaları bastırmak ve komünizmin yıkıcı gücünü önlemek için düşman topraklarında sabotaj ve şiddet destekleyen eylemlere başvurmasının gerekliliğine değinilmiştir. Bu amaçla komünizm tehdidi altındaki ülkelere gerekli teçhizat ve fonlar sağlanarak kontur-gerilla eğitimine başlanmıştır (FRUS, 1961-1963, Document: 249). Bu durum Amerika'nın USIA üzerinden diğer ulusları kendi ulusal çıkarları düzlemine getirmek için ideolojik yöntem dışında askeri yöntem ve şiddet eylemlerine başvurduğunu göstermektedir. Bununla birlikte ajansa komünist girişimlere ve isyanlara karşı yürütülecek olan psikolojik operasyonlar için görevlileri eğitmek ve yerel örgütleri güçlendirmek gibi görevler verilmiştir (FRUS, 1964-1968, Document : 94). Bu kapsamda SIC'de (Uluslararası Komünizm ve SSCB Okulu) USIA personellerine üç haftalık Komünist Parti programı eğitim verilmiştir. Bu eğitim USIA ve Dışişleri Bakanlığı direktiflerinin personele yaygın sömürgecilik karşıtlığı ve milliyetçiliği hesaba katma, ürünleri ve mesajları izleyiciyi ertelemeyecek şekilde uyarılma talimatlarını içeriyordu (CIA, 1958). Bu eğitimi alan USIA personelleri görev aldıkları coğrafyalarda yerel görevli ve halkla kurdukları iletişimi bu eğitim temeline dayandırarak sistematik bir propaganda yürütülmesi sağlanmıştır. Böylelikle ajansta görev yapan personeller öncelikle komünizme karşı bilinçlendirilirken komünizme karşı paratoner etki yapabilecek olan milliyetçilik fikirleri aşılanıyordu. Bununla birlikte komünist girişimlere karşı propaganda eğitim alan personellerle birlikte ajansa operasyonel özellik kazandırılmaya çalışılmıştır.

USIA bilgi alma faaliyetlerinin dışında İngilizce öğretimi, lider-uzman değişimi, kütüphane, ticaret fuarları, iki uluslu merkez, sergi, radyo, yayıncılık, kültür ve yardım programlarının yürütme yetkisini elinde bulundururken (FRUS, 1961-1963, Document : 128), giriştiği faaliyetlerle Amerikan kamu diplomasisi çabalarının tek yürütücüsü konumuna ulaşmıştır. Ajansa biçilen anti-komünizm misyonu ajansın faaliyetlerini sade gerçekten propagandaya, basit tanıtımdan zorla tanıtıma ve gerçeklere dayalı bilgi raporlarından çok psikolojik bir savaşa dönüştürmüştür. Bu amaçla ajans dünyada yaptığı yardımları dahi güçlü bir propaganda silahı olarak kullanıyordu. Örneğin Hindistan'da meydana gelen doğal afet nedeniyle bölgeye yapılan yardımlar Amerika'nın “Özgür Dünya” felsefesi adına yapıldığını kanıtlayıcı bir şekilde yansıtılıyor, bu yardımlar USIA tarafından hazırlanan materyallerle basında yerini almaktaydı. Irak'ta yapılan askeri yardımlarına kamuoyunun olumlu bakması için ise ikna çabaları yürütülmüştür (FRUS, 1952-1954, Document : 366). Yunanistan ve Türkiye'de ise yapılan Truman Yardımlarının ve bölgedeki Amerikan askeri varlığının kamuoyu tarafından kabul görmesini sağlamak amacıyla USIA operasyon planında (FRUS, 1952-1954, Document : 366) bilgilendirme faaliyetlerinin gerekliliği üzerinde duruluyordu. Bu noktada USIA medyası yerel medya temsilcileri ile geliştirdiği ilişkiler doğrultusunda yapılan Amerikan yardımlarını iki farklı temayla sunulmasının altını çizmiştir. Bu temaya göre Amerikan yardımlarının bağımlılık yaratmadığı iddia edilirken, diğer ulusların bağımsızlık ve iç istikrarının sağlanması konusunda olumlu sonuçlar vereceği lanse edilerek yerel medyada Amerikan ulusal çıkarlarına yönelik çıktılar sağlanmıştır.

Kore ve Kamboçya'da ise ajans Amerikan ekonomik ve askeri yardımlarının artan başarılarını duyurmaya odaklanırken Amerikan personelinin varlığı popülerleştirilmeye ve Çin Komünist “saldırganlığına” karşı bir direniş ruhu teşvik edilmeye çalışılmıştır. Japonya'da komünist tehdit açığa çıkarılmaya çalışılırken Amerika'nın Japonya'da yerleşik askeri birimleriyle yakın işbirliği kurulmasının zorunluluğu inancı (FRUS, 1955-1957, Document : 207) ve Komünist Çin saldırılarına karşı direniş ruhunun teşvik edilmesi amacıyla bölgede komünist tehdit açığa çıkarılmıştır (FRUS, 1955-1957, Document : 207). Bu kapsamda dünyadaki komünist girişimlere de müdahale eden USIA, birçok ülkede komünist yanlısı rejimin orada yaptığı zararı hatırlamak ve demokrasiye yönelik mevcut ilerlemeyi vurgulamak için bir bahane olarak o ülkeyle bağlantılı haber değeri taşıyan tüm olaylardan yararlanmış (FRUS, 1955-1957, Document : 207), komünizmi engellemek için Amerikan askeri yardımlarını milliyetçilik ve anti-komünizmle ilişkilendirilmesi talimatını vermiştir. Yani Amerika'nın askeri ve ekonomik yardımının komünist

silahlı tehditlere karşı direnme konusunda yardım sağladığı fikri USIA tarafından lanse ediliyordu. Bu ve buna benzer olaylar USIA medyası tarafından tüm dünyaya servis edilirken “dünya sorunlarıyla ilgilenen yardımsever Amerika” imajı yaratılmaya çalışılıyordu. Bu noktada sistematik bir şekilde çalışan ajansın medyası yerel medyalara sağladığı materyallerle çalıştığı bölgede yapılan Amerikan yardımlarının gerekliliği ve varlığının kabul edilmesine yönelik çalışmalar yürütmüştür.

USIA Amerikan yardımlarını iki farklı temayla sunuyor, bu yardımların bağımlılık yaratmadığı iddia ederken diğer ulusların bağımsızlık ve iç istikrarının sağlanması konusunda olumlu sonuçlar vereceğini lanse etmeye çalışmıştır. Bu noktada USIA medyası yerel medya temsilcileri ile geliştirilen ilişkiler doğrultusunda o bölgenin medyasında Amerikan ulusal çıkarlarına yönelik çabalar sağlıyordu. Örneğin Yunanistan ve Türkiye’de yürütülecek olan USIA operasyon planında bölgede yapılan Truman Yardımlarının ve bölgedeki Amerikan askeri varlığının Türk ve Yunan kamuoyları tarafından kabul görmesini sağlamak amacıyla bilgilendirme faaliyetlerinin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Japonya’da ise Komünist Çin saldırganlığına karşı direniş ruhu teşvik etmek amacıyla bölgede komünist tehdit açığa çıkarılmaya çalışılmıştır (FRUS 1955-1957, Document : 207). NSC’de alınan 48/5 sayılı kararı ise ajansı komünist olmayan Asya için yeni bir bölgesel kimlik yaratmakla görevlendirilmiştir. Bu kimlik, tam bir Batı hizalaması, güçlü anti-komünizm, Batılı kalkınma modellerinin kullanımı ve Asya uluslarının ayak bastığı kadar güçlü bölge içi işbirliği ile karakterize edilmiştir. Böylelikle Asya’daki Amerikan propaganda programı; güçlü ve tam Batı hizalaması bir "Pasifik NATO’su" oluşturulması, güçlü anti-komünist Asya uluslarını inşa ederek komünist parti ve uluslarla ilişki kurmayı engellemektir (Sykes, 2019, s. 20-23). Bölgedeki USIA ürünleri komünizmi Asya’nın kendi kaderini tayin hakkını tehdit eden sömürgecilik olarak göstermeye çalışıyordu. USIA’nın bu faaliyetlerini Asya bölgesine yoğunlaştırması ise bu coğrafyada Sovyet ve komünizm etkisinde kalan ulusların yer almasıydı. Çünkü ajans bölgedeki komünizm hareketlerini kurduğu haber alma ve istihbarat toplama sistemiyle belirlemiş, her bölge için ayrı stratejiler oluşturmuştur.

Vietnam Savaşı ise USIA için en önemli sınavlardan biri olmuş, ajans Vietnam’da meydana gelen savaşta Amerika’nın haklılığını ve komünizme karşı savaştığını dünyaya göstermek için öteki savaş temasını geliştirmiştir (FRUS, 1955-1957, Document : 207). Bu temaya göre USIA medyası Amerika’nın Vietnam’daki siyasal, sosyal ve ekonomik yardımlarını ön plana çıkararak bölgedeki Amerikan varlığını haklı çıkarmaya dönük geniş propaganda çalışmalarını yürüttü. (Aydın, 2021b, s. 160-161). Medya savaşta Amerika’nın gücüne dikkat çekerken, Güney Vietnam Hükümeti’nin, savaşın ortasında bir ulus inşa etmek için eşi görülmemiş bir çaba sarf ettiğini yansıtacaktı (D’Agati, 2015, s. 284-285). Amerika’nın Vietnam’da bulunma nedeninin Amerika’nın askeri ve siyasi çıkarlarından ziyade Vietnam’a getireceği barış, huzur ve refaha dikkat çekilmesi güçlü bir Amerikan propagandası ve algı operasyonu. Buna benzer olaylar USIA medyası tarafından tüm dünyaya servis edilirken “dünya sorunlarıyla ilgilenen yardımsever Amerika” imajı yaratılmaya çalışılıyordu. Bu noktada sistematik bir şekilde çalışan ajansın medyası yerel medyalara sağladığı materyallerle çalıştığı bölgede yapılan Amerikan yardımlarının gerekliliği ve varlığının kabul edilmesine yönelik çalışmalar yürütmüştür.

USIA’nın yürüttüğü algı operasyonu komünist propagandanın kötülüğünü ve yanlışlığını göstermek için kültürel, bilimsel ve sanatsal alanlardan politik hitabetlere kadar geniş bir alanda uygulanan sistematik bir bilgi servisi şeklinde devam etmiştir. Bu anlamda ajans diğer uluslarla kültürel bağlar oluşturmaya çalışırken bu noktada en önemli hedefi gençlerdi. Fulbright Yasası’nın yürütücüsü konumuna ulaşan ajans uluslararası öğretmen, öğrenci ve lider değişim programlarını yürütmeye başlamıştır. Bu anlaşmalar kapsamında diğer ülkelerden birçok öğrenci, öğretmen ve geleceğin liderleri olarak görülen gençler burs adı altında ödenen hibelerle Amerika’ya davet edilmiş ve Amerikan kurum, kuruluş ve siyasetini gözlemlerken sayısız projelerde görev almışlardır (U.S Advisory Commission, 1985, s. 32-33). Amerikan yaşamını ve kültürünü tanıyan bu gençlerin gelecekte kendi ülke kamuoylarına yön verecek olan kişilerden oluşması ise; Amerika’nın kendi ulusal çıkarlarının geleceğini taahhüt altına almak istediğinin

göstergesi olmuştur. Böylelikle Amerikan hayatı ve anti-komünizmiyle tanışan gençler ülkelerine döndüklerinde bu deneyimlerden etkilenecek, “Amerikan Rüyasını” gittikleri coğrafyada tanıtacaklardı.

1962 yılında dönemin Dışişleri Bakanı Rusk ise gelişmekte olan ülkelerdeki politik bilince sahip olan gençliğin huzursuz olmasını onları Marksist bir görüş açısına sahip olmasına yol açtığını düşünmekteydi. Bu amaçla Rusk, gençlerin Amerika ekonomik sistemine, ideallerine ve kurumlarına karşı görüşlerini etkilemek amacıyla “USIA Değişim ve Barış Gönüllüleri” gibi başarılı programların yanında gençleri ve öğrenci liderlerini temsil faaliyetlerine dahil edilmesini tavsiye etmiştir. Örneğin onlara genel olarak komünizm hakkında genel dersler vermek ve onlar için açık bir ev düzenlenerek kişisel temaslar sağlanmalıydı (FRUS, 1961-1963, Document : 80). Bu amaçla Guatemala’da komünist propagandaya en çok maruz kalan sektörleri yeniden eğitmek için ajans memurları, ilk ulusal öğretmen konferansını düzenlemede hükümete yardımcı olmuş, komünistleri ortadan kaldırmak için ders kitaplarının hazırlanmasına yardım etmek için seminerler başlatmıştır (FRUS, 1955-1957, Document : 190). Fakat yürütülen bu politika kültürel saldırıya dönüşmüştü. Çünkü Amerika kendi hikayesini anlatırken Sovyetlere karşı psikolojik saldırı yürütüyor ve bu anlatılan “Amerika’nın Hikayesi” Sovyetlerin ideolojisi olan komünizmin olumsuz yönlerinden beslenirken dünyadaki en üstün kültürün Amerikan kültürü olduğu kanıtlanmaya çalışılıyordu.

Tüm dünyaya sesini ulaştırmak isteyen Amerika yürüttüğü kültürel faaliyetlerle “Amerikan Hikayesini” dünyaya anlatma politikasını etkili bir şekilde yürütmeye devam etmiştir. Ancak ajansın diğer uluslarla iletişim konusunda karşılaştığı en büyük sorunlardan biri dil probleminiydi. Bu engeli aşmak için komünizm etkisinde kalan ülkelerdeki eğitim kurumlarında İngilizce öğretmek için Avrupa’ya İngilizce öğretme uzmanları gönderirken üniversitelerde İngilizce dil eğitim bölümleri (FRUS, 1961-1963, Document : 156) ve sayısız Amerikan Dil Okulu açılmıştır. Bu okullar USIA personelinin eğitim verdiği kurumlar olarak Amerika’ya olan ilgiyi arttırmayı ve uluslararası bağları kuvvetlendirmeyi amaçlamışlardır (FRUS, 1955-1957, Document : 207). Böylelikle USIA sayesinde dünyada milyonlarca insan İngilizce dilini öğrenmiş ve yürütülen Amerikan propagandasının hitap edeceği yeni kitleler oluşmuştur. Çünkü bir kişi İngilizce öğrendiğinde dünyada USIA tarafından üretilen materyalleri okuyabilir, filmleri izleyebilir VOA radyosunu dinleyebilirdi. Bu bağlamda USIA tarafından geliştirilen İngilizce dil programları yürütülen Amerikan propagandası ve anti-komünizm siyasetinin dünya üzerinde geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

Televizyonunu yaygınlaşmasıyla birlikte ajans İngilizceyi televizyon yayınları aracılığıyla öğretmek için büyük bir Amerikan multimedya projesi olan *Family Album USA*’nın geliştirilmesine sponsor oldu (USIA, 1993, s. 24). 37 ülkede dünya çapında milyonlarca izleyiciye sahip olan *Let’s Learn English* dizisi ise olağanüstü popülerite kazanırken, *The English Teaching Forum* denizaşırı İngilizce öğretmenlerine yönelik yayımlandı. “Amerikan Hikayesi’nin” anlatılması için yürütülen dil öğretim programları sayesinde Amerikan propagandası için yeni kitleler yaratılıyor, Amerikan kültürüne ilginin artırılması sağlanıyordu. Televizyonun propaganda aracı olarak kullanılmasıyla filmler USIA’nın yürüttüğü propagandada etkin bir araç olurken dil uyarlamaları, programlama ve dublaj için teknolojik cihazlar satın alınmıştır (FRUS, 1961-1963, Document : 156). Özellikle Amerikan Bilim Filmleri Derneğiyle yürütülen çalışmalarla sayısız yeni film içeriğinin hazırlanmasına destek olan ajans, kurduğu istasyonlarla 120’den fazla ülkede filmlerini göstermek için kasetlerini hava yoluyla ulaştırmıştır (USIA, 1964, s. 6-7). Ayrıca her USIS ofisinde film gösterimi için odalar bulunurken (D’Agati, 2015, s. 126), bu filmler yılda 750 milyon kişiye ulaştırılmıştır (USIA, 1964, s. 5-6).

USIA tarafından desteklenen filmler komünist tehdide karşı halkı eğitmek ve Sovyet baskılarına karşı direnişi güçlendirmek için kapsamlı bir program çerçevesinde yürütülmüştür (FRUS, 1955-1957, Document : 207). Bu kapsamda teması “komünizme direnme” olan filmler için ajans hem kendi filmlerini yaratıyor hemde anti-komünist propaganda içerikli filmler üretilmesi konusunda

sektöre büyük bütçeler ayırmıştır (FRUS, 1952-1954, Document : 366). Teması komünist topraklardan kaçanları anlatan *Escape to Freedom*, Batı Berlin halkının “Sovyet vahşeti” karşısında cesaretini tasvir eden *The Wall* ve insanlara yardım etmenin önemini aktaran *The School At Rincon Santo* gibi filmler komünizmin kötü yönlerini yansıtmışlardır. Vietnamlıları çatışmaları kışkırtmakla suçlamak için tasarlanan USIA savaş belgeseli olan *Night of the Dragon* ise kalp ve zihinleri kazanmak için yayınlanırken verdiği anti-komünist mesajlarla (Harilaos, 2011, s. 1032) dikkat çekmiştir. Komünizmin kötü yanlarına karşı üretilen filmlerin yanında Amerikan yaşamını yansıtan *World Americana*, *Washington Raporları* gibi diziler (FRUS, 1961-1963, Document : 156) de USIA'nın en önemli propaganda çıktılarını oluşturmuşlardır. Televizyonun diğer USIA faaliyetlerinden farkı ise aktarım konusunda okuryazarlık engelini aşmış olmasıydı. Çünkü kullanılan dublaj teknikleri sayesinde filmler her ülkenin kendi dilinde hazırlanırken, Amerikan yaşamının görseli de “Amerikan Hikayesi'nin” gerçekliğini kanıtlayıcı şekilde diğer uluslara karşı sunulmasını sağlamaktaydı. Filmlerde dikkat çeken bir diğer detay ise filmin ana kahramanın dünyayı kurtarması ve barışı sağlaması olurken, filmlerdeki kötü karakterlerin “Rus” milletinden olmasıydı. Bununla birlikte bu filmlerde Sovyet topraklarındaki açlık, sefalet ve huzursuzluğu dikkat çekiliyordu. Günümüzdeki Hollywood film sektörüyle aynı düzlemde üretilen bu filmler sayesinde birçok ülkede “Amerikan Rüyası” anlatılıyordu.

USIA'nın kütüphane programları ise yürütülen dil eğitim programlarının başarısıyla doğru orantılıydı. Çünkü İngilizce öğrenen biri Amerikan kitaplarını okuyabilirdi. Bu kapsamda USIA kütüphanelerinin rafları Amerikan ulusal çıkarlarına uygun bir şekilde USIS görevlileri tarafından ideolojik raf şeklinde oluşturulmuştur. Hatta yurt dışında Amerikan kültürünü tanıtacak olan kitapların üretilmesi konusunda Amerikalı yazarlara büyük teşvikler verilmiştir. Enformasyonel Medya Garantisi Programı (IMG) adı altında oluşturulan programla birlikte diğer ülkelerde kitaplarını satmak isteyen yayımcılar ajanstan aldıkları sertifikayla yayınlarını USIS ofislerine teslim ederek teşviklerini almışlardır (Sussman, 1973, s. 11). Aldıkları bu sertifika ise yayımlanan içeriğinin Amerikan ulusla çıkarlarına, siyasetine ve yaşantısına yani ; dünyada yürütülecek olan Amerikan propagandasına katkı yaptığını gösteren bir vesikaydı. Böylelikle Amerikan propagandasını içeren milyonlarca materyal diğer uluslarda kurulan kütüphane raflarında yerini alıyordu. O dönemde dünyanın birçok bölgesinde üretilen içerik ve yayınlarının kısıtlı olması da USIA kütüphanelerine olan ilgiyi de arttırırken bu kütüphaneler insanların Amerikan kültürüyle tanıştıkları ve kaynaştıkları birer sosyal mekân olarak tasarlanmışlardır.

Ajans sadece 1963 yılında 850 binden fazla bağışlan kitap ve 22 milyondan fazla Amerikan dergisini dünyaya dağıtmıştır (USIA, 1964, s. 9). Bazı dergilerin tam aboneliği ise hem editör hem de Amerikan bağışçılar tarafından kütüphanelere bağışlanmıştır (FRUS, 1961-1963, Document : 156). Bu yayınların şüphesiz en önemlisi *Özgür Dünya* 'ydı. Amerika'nın Vietnam'a girişinin haklılığını ve komünizmin olumsuz yönlerini vurgulayan içeriğiyle dikkat çeken bu yayın farklı dillerde yayınlanmıştır. *Komünizmin Sorunları* ise Amerikalı uzmanların komünizm üzerine yazdıkları makalelerden oluşurken anti-komünist bir yelpazede yer alıyordu. 2.500 tirajı olan *Viet My* dergisi ise Vietnam Amerikan Derneği tarafından yayınlanan iki dilli İngilizce öğretmek için kurulmuş yarı resmi bir Amerikan kuruluşuydu. Dernek görünüşte özel olmasına rağmen, USIS'in İngilizce öğretim görevlisi Thomas Beary tarafından yönetiliyor ve USIS'in kültürel bölümü tarafından finanse edilmiştir (Wright, 2009, s. 26-28). *Diyalog*, *Topic* ve *Al-Majal* gibi USIA dergileri ise Amerikan toplumu, siyaseti, ekonomisi ve Amerika'nın dünya uluslarına kazandırdıklarını yansıtan içeriklerden oluşuyordu. *Illustrated* adlı yayın ise Sovyet topraklarında Rusça olarak basılırken aynı diğer dergiler gibi Amerikan yaşamının tanıtılmasını sağlamış, komünizmin olumsuz yönlerine vurgu yapmıştır (Aydın, 2021b, s. 161). Bu yayınların ortak özelliği ise Amerikan yaşamını, kurumlarını, siyasetini öne çıkarırken komünizm ve Sovyetlere karşı sert bir propaganda savaşı yürütmesi olmuştur. Örneğin bir içerikte Amerika'daki bir fabrika otoparkının fotoğrafında işçilerinin kendi araçlarıyla işe gidip geldikleri vurgulanmıştır. Başka bir içerikte ise Amerikan sendikaları tarafından düzenlenen eğlencelerde işçiler tenis raketi tutan, ailesiyle havuz kenarında tatil yapan ve tiyatrolarda gösterilere katılan

bir şekilde tasvir edilmiştir (D'Agati, 2015, s. 124-125). Böylelikle anlatılan Amerikan Hikayesi'ne göre her bir Amerikalı işçinin kendi arabası olduğu, tatil, spor yapabildiği tasvir edilerek Amerika'daki zenginliğe dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

Amerika'nın komünizmle savaşında kullandığı en büyük iletişim aracı ise *Voice Of America* (VOA) olmuştur. VOA, Spiker William Harlan Hale'in Almanca "şu an da Amerika'dan bir sesi dinliyorsunuz. Her gün bu saatlerde size savaştan haberler vereceğiz. Haberler iyi olabilir, kötü de olabilir. Ancak size gerçekleri ileticeğiz" anonsu ile yayın hayatına başlamış (VOA, 2017, s. 54) ve savaş boyunca yürüttüğü propaganda faaliyetlerinin büyük bir bölümünü bu radyo üzerinden yürütmüştür. Dünyanın her yerinde Amerikan propaganda faaliyetleri için iletişim yapısı sağlayan VOA, kurulduğu andan itibaren "Amerika'nın Hikayesini" tüm dünyaya anlatmış (Smith, 2012, s. 39-41), milyonları bulan dinleyicisiyle yaklaşık 36 dilde 24 saat yayın yapma kapasitesine ulaşmıştır (USIA, 1964, s. 6). Yaklaşık 5500 radyo istasyonu VOA bantlı programlar taşıırken (FRUS, 1961-1963, Document : 156) VOA'nın anti-komünist radyo programları hem kaydedilmiş hem de yazılı olarak sahaya önemli miktarda tedarik edilmiştir (FRUS, 1955-1957, Document : 185). Birçok ülkede entelektüel tartışmalar, panel ve hükümet sempozyumları gibi forumlar VOA aracılığıyla gerçekleştirilirken (Smith, 2012, s. 39-41), kültürel, bilimsel, ekonomik, sosyal vb. konularda düzenli olarak görüşmeler yapılmış (Snyder, 1994, s. 8) hatta Amerikan ilahiyatçılar dini programlar düzenlenmiştir (Hixson, 1998, s. 39, 41, 42.). Çünkü güvenilir kaynakların kullanılması, Sovyetler Birliği'ne yönelik sözlü saldırıları hem destekliyor hem de meşrulaştırırken ; komünizme karşı en güçlü silahlardan biri din kurumu olması sebebiyle USIA medyası, komünizmin bir dinsizlik olduğuna dikkat çekerek komünizme karşı olumsuz imgeleri harekete geçiriyordu. Bu tür konuşmaların ardından vatandaşlar, yayında sunulan konu hakkında hararetli ve şevkli tartışmalar yaşıyor böylelikle, gündemi dolaylı olarak USIA belirliyordu.

VOA Sovyetlerdeki komünist rejimin zayıflıklarını ortaya çıkarmaya odaklanırken Sovyet hegemonyasına yönelik bu sözlü saldırıları "tutsak ve köle" gibi terimlerle ifade ederken (Hixson, 1998, s. 41) Sovyetlere karşı bir kültürel saldırıda bulunmaktaydı. Sovyet topraklarındaki ekonomik ve politik sistemin yanı sıra oradaki yaşamı tanımlamak için yetersizlik, kıtlık, terör, saldırganlık ve yanlış beyan görüntülerinden yararlanan VOA "Demir Perdenin" arkasındaki yaşam tasvirinin yanında Amerikan yaşam tarzının temsilini de sunuyordu. Sunulan "Amerikan Hikayesinin" temeli özgürlük, demokrasi ve çoğulculuğa dayanıyor, aynı zamanda Soğuk Savaşın diğer kutbu olan komünist bloğun otoriter ve baskıcı yayımcılığı karşısında bir teminat olarak gösterilmekteydi (Güneş, 2018, s. 59). Böylelikle VOA dünya çapında özgürlük ve komünizm arasındaki basit anlatıyı şekillendiren ve yayan uluslararası yayınlarında karşılaştırmalı yöntemler uyguluyordu. Bu çerçevede komünizmden kaçan göçmenler üzerinden yürütülen Escape Programı ise VOA'nın önemli bir içeriğini oluşturmuştur. Kaçakların gelişi, bakımı, eğitimi ve yeniden yerleşimini kapsayan haber ve röportajlardan yararlanan VOA (FRUS, 1955-1957, Document : 35), Sovyet topraklarından kaçanların komünizmle ilgili deneyimlerini paylaşmaları için bir platform sundu (Hixson, 1998, s. 38-41). Bu platformla Sovyet topraklarında meydana gelen olumsuz olaylar bizzat şahitleri tarafından anlatılıyor, Sovyetleri kendi halkına "köle muamelesi yapan, dünyayı ele geçirmeye hazır acımasız ve potansiyel olarak tehlikeli bir düşmanın inşa edilmiş imajını" doğruluyorlar ve böylelikle "komünizm vahşetinin" inandırıcılığını arttırmışlardır.

VOA özgürlük ve komünizm arasındaki farkları doğrulamanın yanı sıra Amerika'nın daha somut bir savaş çabasını, Kore ve Vietnam'a müdahale etme kararını haklı çıkarmak için anti-komünizm retoriği daha güçlü bir şekilde kullanmaya başlamıştı. VOA'nın savaş pozisyonunu almasıyla yayıncılara Moskova'yı suçlayan yorumların yapılabileceği emri verilmiştir. Böylece VOA komünist propagandasını çürüterek Amerika'nın barış elçisi olduğunu dinleyicilere inandırmaya çalıştı (Aydın, 2021b, s. 164). Amerikan özgürlüklerinin bu tek taraflı sunumu, Amerika'nın "özgür dünyanın" meşru lideri olarak tasvir edilmesini sağlamaktaydı. Böylelikle VOA Soğuk

Savaşta güçlü bir cephaneye olduğunu gösterdi ve "Demir Perdeyi" kuvvet kullanmaksızın delerek Amerikan kapitalizminin, kültürünün ve ideolojisinin propagandasını gerçekleştirmiştir.

VOA'nın diğer USIA medyalarından farkı ise bir iletişim aracı olarak radyonun okuma-yazma bilmeme engelini aşmasıydı. Çünkü VOA yayınlandığı her ülkenin kendi dilinde yayın yapıyordu. Radyonun yayın yaptığı ülkelerde o ulusun vatandaşlarını istihdam eden radyo (Smith, 2012, s. 41-42), böylelikle dil problemini aşarak ulaşmak istediği kitlelere kolaylıkla ulaşıyordu. VOA'da istihdam edilen bu yabancı vatandaşlar ise diplomatik vizelerle seyahat ediyor, büyükelçiliklere bağlı çalışarak birçok kolaylıklar elde ediyorlardı (Uttaro, 1982, s. 116). Amerikan yönetiminin radyoya verdiği önemi gösteren bu emareler, VOA'nın Amerikan propagandası ve komünizme karşı olan savaşında elde ettiği kazanımları gösteriyordu. VOA ile birlikte Amerikan kamu diplomasisi dünyanın birçok bölgesinde başarılı olurken yürütülen anti-komünist fikirler ve Amerikan propagandası dünyanın büyük bir bölümü tarafından karşılık bulmuştur. Halkın sadakatini kazanmak için zengin bir içerik sunan radyo komünizme karşı özgür dünya temasını sunarak hem komünizmle savaşmış hem de Amerika'nın hikayesini tüm dünyaya sunmuştur.

Sonuç olarak, VOA Soğuk Savaş sürecinde anti-komünist bir gündemle bilgi kaynağı olarak Amerikan yönetimine hizmet ederken, komünizm karşıtı idealler için önemli bir araç oldu. Eski Senatör Frank Church'ın "*Amerika'nın Sesi'ni kurmaya karar verdiğimizde, amacı mesajımızı yurt dışına iletmek olan devlet propaganda ajansı kurmaya karar verdik... Amerika'nın Sesi bir hükümdür. Aksini iddia etmek sadece kendimizi kandırmaktır*" (Uttaro, 1982, s. 116), sözleri radyonun bir propaganda aracı olduğuna işaret ediyordu. VOA ile Amerikan kamu diplomasisi dünya genelinde başarılı olurken yürütülen anti-komünist fikirler ve Amerikan propagandası dünyanın büyük bir bölümü tarafından karşılık bulmuştur. Amerikan hükümetinin propaganda aracı olarak tasarladığı USIA, Soğuk Savaş boyunca Sovyetlere karşı siyasi, kültürel, ekonomik ve ideolojik üstünlük kurma görevini tek elden yürütmüştür. Ajansın propaganda gücü o denli etkiliydi ki ajansın Amerikan topraklarında propaganda faaliyetlerine girişmesi Kongre tarafından yasaklanmıştı. Bu amaçla USIA çıktıları Amerikan vatandaşlarının gözü önüne getirilmezken ajansın faaliyetleri gizli yürütülmüştür. Ancak Sovyetlerin dağılması ve Soğuk Savaşın sona ermesi USIA'nın varlık nedeni ortadan kaldırmıştı. Bu nedenle 1995 yılında, ajansı ortadan kaldıran yasa kongrede tanıtıldı. Yasanın destekçileri, Soğuk Savaşın bittiğini, artık USIA'ya ihtiyaç duyulmadığını savunurken ajans Clinton döneminde Dışişleri Bakanlığı'na konsolide edilmeye karar verilse de kendini koruyamamış ve 1999'da kapatılmıştır (Reynold, 2011, s. 25).

SONUÇ

Amerika'nın İkinci Dünya Savaşı sonrası Sovyet gücü ve komünizmin yayılmasından çekinmek için iyi nedenleri bulunmaktaydı. Çünkü savaş sonrası Sovyetlerin Doğu Avrupa'dan Orta Doğu'ya kadar uzanan coğrafyada sosyalist ideolojiyi yaymak için bir programı bulunmaktaydı. Ayrıca Kızıl Ordu'nun Avrupa içlerine ve Orta Doğu'ya yerleşmesi hem siyasi hem ideolojik hem de ekonomik olarak Amerikan ulusal çıkarlarını tehdit etmekteydi. Çin'de ise Mao Zedung'un komünist güçleri 1949'da iktidarı ele geçirmiş, Kore'de de komünist hareketler kendini göstermeye başlamıştı. Bu amaçla Amerika Sovyet ve komünizm etkisinde kalan ülkeleri yalnızca geleneksel güç araçları olan savaş, ekonomik baskı gibi politikalarla yanında tutma fikrinin geçersizliğini deneyimlemiş ve bu amaçla Başkan Eisenhower özgürlük meyvelerinin insanlık için komünizmden daha çekici ve arzu edilir olduğunun kanıtlayıcı bir dille ifade edilmesi amacıyla USIA'nın kurulmasını sağladı. Böylelikle Soğuk Savaşın şiddetlenmesi ve komünizmin yayılmasıyla birlikte Amerikan kamu diplomasisi yeni siyasi iklime yani ; anti-komünizme uyum sağlamak için değiştirilmiştir.

Savaşın sona ermesiyle yapılan denizaşırı bilgilendirme faaliyetleri yerini propagandaya bırakırken USIA, Amerikan kamu diplomasisini uygulamak için sahneye çıkmış ve böylelikle sert propagandaya geçiş sürecini başlatmıştır. USIA bu noktada komünizmin etki aradığı dünyada

kalpler ve zihinler için yarışan Soğuk Savaş devlet propaganda kurumu olarak görev yaparken Amerikan hikayesini dünyaya anlatmayı amaçlıyordu. Bu hikâyeyi uluslararası yayıncılık, eğitim-değişim programları, kültür diplomasisi ve insani yardım gibi yollarla anlatırken, komünist propagandayla savaşıması da arkasına aldığı desteği arttırmıştır.

Ancak başlangıcından itibaren, USIA arabuluculuk, müzakere veya diyalog değil, dayatma işindeydi. Çünkü Amerika kendi hikayesini anlatırken Sovyetlere karşı bir psikolojik saldırı yürütüyor ve bu anlatılan “Amerika’nın Hikayesi” Sovyetlerin ideolojisi olan komünizmin olumsuz yönlerinden beslenirken dünyadaki en üstün kültür ve yaşamın Amerikan kültürü olduğu kanıtlanmaya çalışılıyordu. Böylelikle propagandanda ajansı olarak görev alan USIA “Amerikan Hikayesini” anlatmak için “Özgür Dünya” kavramına sıkı sıkıya tutunarak Amerikan yaşam tarzını, demokrasisini ve barışa olan bağlılığını tüm dünyaya anlatmak için merkezi bir konum olarak hareket etmiştir. Bu anlamda ajans Amerika’yı dünyaya iyi bir şekilde pazarlarken Sovyet bloğunun başarısızlıklarını ve komünist sistemin zayıflıklarını tüm ulusların görmesini sağlayarak programlarını ; gelişmekte olan toplumların savunmasız sektörlerini komünist propagandaya ve yıkıcı faaliyetlere karşı aşılama devam etmiştir. Bu amaçla komünizme karşı dirençsiz olan bölgelerde “Batı hizalaması” güçlü bir anti-komünizm hareketi yürütülmüştür.

USIA’nın 1990'lara kadar misyonu, işlevi ve asıl amacı Sovyet propagandasına karşı "insanların zihinlerinin savaşını kazanmak" olan Soğuk Savaş jeopolitiğinden ayrılamaz şekilde devam etti. Ancak Soğuk Savaş sona erip Amerika ile Sovyetler arasındaki rekabet ortadan kalktığında USIA, Amerikan dış politikasında kendini yeniden konumlanmakta zorlandı. Soğuk Savaşın sona ermesi güçlü bir kamu diplomasisi mekanizmasının temel gerekçesinin, yani Sovyetlere karşı ideolojik mücadelenin artık mevcut olmadığı anlamına geliyordu. Böylelikle Amerika hem ekonomik hem askeri hem de siyasi olarak Soğuk Savaş’ın galibi olurken, dünyada komünizm ideolojisini de yıkarak Sovyetlere karşı ideolojik üstünlüğü elde etmiştir.

KAYNAKÇA

- AYDINLI, E. (2021) United States Information Agency’nin (USIA) Amerikan Kamu Diplomasisindeki Önemi. *SDE Akademi Dergisi*, 1/3, s. 136-177.
- AYDINLI, E. (2021). Türkiye’de Rus Düşmanlığının Amerika Ekseninde Anti-Komünizm Evrimi ve Komünizmle Mücadele Dernekleri. (Basılmamış Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.
- BAILEY, T. (1968). *Art of Diplomacy : The American Experience*, New York : Irvington Pub.
- BERRIDGE, G. (2015). *Dipmoacy : Theory and Practice*, New York : Palgrave Macmillans.
- CARR, E. (2012). *Bolşevik Devrimi*, İstanbul : Metis Yayınları.
- CATHERINI, D. (1973). *After The Cold War for Advanced Research*, Newport : Naval War College.
- Central Intelligence Agency (CIA) ;
- General CIA Records, RDP78-01617A002800040002-5, 23.07.1946.
- General CIA Records, CIA-RDP60-00594A000300070030-4, 03.04.1958.
- General CIA Records, RDP61S00750A000600030035-3.
- General CIA Records, CIA-RDP79S01057A000200070037-1, 10.08.1955.

- General CIA Records, CIA-RDP60-00594A000300070031-3, 27.03.1958
- CULL, N. J. (2009). *Public Diplomacy : Lessons From The Past, CPD Perspectives on Public Diplomacy*, Los Angeles : Figueroa Press.
- D'AGATI, S. (2015). *The United States Information Agency and Italy During the Johnson Presidency 1963-1969*, (Basılmamış Doktora Tezi). Cambridge Universty.
- DIZARD, W. (2004). *Inventing Public Diplomacy : The Story of the U.S Information Agency*, Lynne Rienner Publishers.
- Foreign Relations of the United States (FRUS) ;
- 1947, The Near East and Africa, Volume V, The Truman Doctrine.
- 1952-1954, National Security Affairs, Volume II, Part 2, Document : 294, 319, 345, 366.
- 1955-1957, Foreign Economic Policy, Foreign Information Program, Volume IX, Document : 35, 185, 190, 207.
- 1958-1960, Eastern Europe ; Finland, Greece, Turkey, Volume X, Part 2, Document : 241, 322.
- 1961-1963, Public Diplomacy, Document : 153.
- 1961-1963, Volume XXV, Organization of Foreign Policy ; Information Policy ;
- United Nations ; Scientific Matters, Document : 143, 144, 156.
- 1961-1963, Volume VIII, National Security Policy, Document : 80, 128.
- 1961-1963, Volumes VII, VIII, IX, Arms Control ; National Security Policy ; Foreign Economic Policy, Microfiche Supplement, Document : 249.
- 1964-1968 Volume VII, Public Diplomacy, Document : 57, 93, 94, 140.
- GEDİZŞENER, N. (2003). *Haberlerin Propagandadaki Yeri ve Propaganda Radyolar*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi.
- GEORGES, L. (1997). *20.Yüzyıl Tarihi*, İstanbul : Nehir Yayıncılık.
- GİRGİNOV, G. ve MSHVENIERADZE, V. (1978). *Günümüzde Anti-Sovyetizm Anti-Komünizm*, K. Nural (Çev.). İstanbul : Bilim Yayınları.
- GREGORY, B. (2008). *Public Diplomacy : Sunrise of an Academic Field. The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, s. 274-290.
- GÜNEK, A. (2018). *Amerikan Kamu Diplomasisinin Üç Evresi ; Propaganda, Geleneksel Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim. The Journal of Social Science*, 2/3, s. 54-72.
- HENDERSON, J. W. (1969). *The United States Information Agency*. New York: A Praeger Library.
- HIXSON, W. (1998). *Parting The Curtain. Propaganda, Culture and The Cold War 1945-1961*. London: Palgrave Macmillan.
- LAFEBER, W. (1997). *America, Russia and Cold War 1945-1996*. New York : McGraw- Hill.
- NAKAMURA, K. & WEED, M. (2009). *U.S Public Diplomacy : Background and Current Issues*. Congressional Research Service.

- ÖRNEK, C. (2010), 1950'li Yıllarda ABD ile Buluşma : Anti-Komünizm, Modernleşmecilik ve Maneviyatçılık. (Basılmış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Public Papers Harry S. Truman 1945-1953 (1947). *Special Message to the Congress on Greece and Turkey : The Truman Doctrine*.
- SMITH, H. (2012). Public Diplomacy : The United States Information Agency (USIA) Utilizing The Voice of America as Foreign Policy in Ethiopia (1971-1991), (Basılmamış Doktora Tezi). Atlanta University.
- SNOW, N. (1998). Hard Sell : How the USIA went from cold war propagandist to corporate pitchman. *Toward Freedom*, Vol.47, No. 3, June/July, s. 1-6.
- SNOW, N. (1997). United States Information Agency. *Foreign Policy in Focus, The Institute for Policy Studies*, Volume 2 No : 40, Washington D.C, August, Online at : <http://www.fpiif.org/pdf/vol2/40ifusia.pdf>
- SUSSMAN, J. (1973). *United States Information Service Libraries*, Illinois: University of Graduate School of Library Science Occasional Papers.
- Report to the Congress (1974). *Telling America's Story to the World Problems and Issues, United States Information Agency*. By the Comptroller General of the United States, (25 March).
- REYNOLDS, C. (2011). *Public Diplomacy Institutional Structure : A Review and Recommendation for The United States*. University Honors.
- SNYDER, D. (1994). *Bethany Relay Station, Voice of America 50 Years of Broadcasting to the World*. Washington.
- STECOPOULOS, H. (2011). Review of *Telling America's Story to the World*, by Nicholas Cull, Andrew Falk, Yale Richmond, and Nancy Snow. *American Quarterly* 63, No. 4, s. 1025–1037. Online at: <http://www.jstor.org/stable/41412803>.
- SYKES, I. A. (2019). How to Try to Mask Colonialism and Fail Anyway : American Propaganda in Non-Communist Asia During the Early Cold War, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Temple University.
- United States of America, Department of State, Office of the Historian, Milestone, 1945-1953 (1947). *The Truman Doctrine*.
- United States Advisory Commission on Public Diplomacy* (1985). Washington.
- United States Information Agency (1993). *Telling America's Story to the World*, Washington : The Office of Public Liaison USIA.
- United States Information Agency (1964). *Facts About USIA, Audience : The World*, Washington.
- UTTARO, R. (1982). The Voices Of America in International Radio Propaganda. *Law and Contemporary Problems*, Vol : 45, No : 4, New York, s. 103-122.
- WRIGHT, B. (2009) *Selling America, Ignoring Vietnam : The United States Information Agency in South Vietnam 1954-1960*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). The University of British Columbia.
- Voice Of America (2017). *Many Years Many Stories, 75 Years of After- Hours Wisdom*, Washington : A Free Press Matters.
- YILMAZ, B. (2014). Rhetoric and Public Diplomacy : Analysis of a Double Dimension Link. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16/3, s. 209-225.